

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішенням Постійної комісії з питань
регламенту та етики
Конституційного Суду України
(Протокол від 17 квітня 2019 року)

ВИСНОВОК

Постійної комісії з питань регламенту та етики Конституційного Суду України про наявність підстав для звільнення судді Конституційного Суду України Шевчука С.В. з посади у зв'язку з вчиненням ним істотного дисциплінарного проступку, грубим та систематичним нехтуванням своїми обов'язками, що є несумісним зі статусом судді Конституційного Суду України та виявило його невідповідність займаній посаді

Постійна Комісія з питань регламенту та етики Конституційного Суду України у складі голови – Лемака В.В., членів Гультая М.М., Касмініна О.В., Мойсика В.Р., Саса С.В., Сліденка І.Д., Тупицького О.М., розглянувши на виконання доручення Конституційного Суду України від 2 квітня 2019 року матеріали щодо діяльності Голови Конституційного Суду України Шевчука С.В.,

встановила:

Шевчук Станіслав Володимирович Постановою Верховної Ради України від 13 березня 2014 року № 883-VII призначений суддею Конституційного Суду України. У цей же день Шевчук С.В. вступив на посаду судді Конституційного Суду України, склавши на засіданні Верховної Ради України присягу судді Конституційного Суду України такого змісту: «Урочисто присягаю чесно і сумлінно виконувати високі обов'язки судді Конституційного Суду України, забезпечувати верховенство Конституції України, захищати конституційний лад держави, конституційні права та свободи людини і громадянина».

21 лютого 2018 року на спеціальному пленарному засіданні Конституційного Суду України суддя Конституційного Суду України Шевчук С.В. був обраний Головою Конституційного Суду України.

Відповідно до Конституції України (частина друга статті 19) органи державної влади та їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. Статтею 153 Конституції України встановлено, що порядок організації та діяльності Конституційного Суду України, статус суддів Суду, процедура розгляду ним справ визначаються Конституцією України та законом. Згідно із частиною другою статті 149¹ Конституції України підставами для звільнення судді Конституційного Суду України з посади є, зокрема, вчинення ним істотного дисциплінарного проступку, грубе чи систематичне нехтування

своїми обов'язками, що є несумним зі статусом судді Суду або виявило його невідповідність займаній посаді.

Статтею 33 Закону України «Про Конституційний Суд України» встановлено, що Голова Конституційного Суду України виконує повноваження, передбачені цим Законом та Регламентом Конституційного Суду України.

Статтею 44 Закону України «Про Конституційний Суд України» визначено питання діяльності та організації Секретаріату Конституційного Суду України, у тому числі питання призначення та звільнення з посад працівників Секретаріату Суду та патронатних служб Судді. Статтями 30 та 44 Закону України «Про Конституційний Суд України» передбачено створення патронатних служб суддів у складі Секретаріату Суду. Створення інших патронатних служб, а також запровадження окремих патронатних посад (штатних або позаштатних) у Конституційному Суді України чи його Секретаріаті законом не передбачено.

20 березня 2019 року Постійна комісія з питань бюджету та кадрів Конституційного Суду України ухвалила рекомендувати Голові Конституційного Суду України Шевчуку С.В. невідкладно скликати засідання Конституційного Суду України з розгляду питання щодо скасування розпоряджень Голови Конституційного Суду України Шевчука С.В.: «Про затвердження Положення про позаштатного радника Голови Конституційного Суду України на громадських засадах» від 3 жовтня 2018 року № 88/1/2018-ОД; «Про призначення Синянського О.Г.» від 7 грудня 2018 року № 135/1/2018-к; «Про призначення Чужмира М.А.» від 1 лютого 2019 року № 12/1/2019-к/тр; «Про призначення Лабоженка Д.Б.» від 1 лютого 2019 року № 13/1/2019-к/тр; «Про призначення Нев'ядомського Д.В.» від 28 лютого 2019 року № 19/1/2019-к/тр, як таких, що не відповідають вимогам закону.

2 квітня 2019 року на засіданні Конституційного Суду України виступив суддя Конституційного Суду України Сліденко І.Д., який порушив питання щодо політизації діяльності Голови Конституційного Суду України Шевчука С.В. (письмово це викладено у його зверненні від 2 квітня 2019 року № 21/2226).

2 квітня 2019 року Конституційний Суд України доручив Постійній комісії з питань регламенту та етики розглянути ці питання на своєму засіданні.

3 квітня 2019 року Постійна комісія з питань регламенту та етики включила вказані питання до порядку денного свого засідання. Крім того, до порядку денного її засідання було включено питання про звернення суддів Конституційного Суду України Мельника М.І., Саса С.В., Сліденка І.Д. від 13 березня 2019 року № 1768, у якому також порушені питання стосовно видання Головою Конституційного Суду України Шевчуком С.В. розпоряджень щодо позаштатних радників Голови Конституційного Суду України, політизації та інших аспектів діяльності Голови Конституційного Суду України Шевчука С.В.

Постійна комісія з питань регламенту та етики на своїх засіданнях 8, 11, 15 квітня 2019 року розглянула вказані питання, дослідила наявні матеріали,

заслухала усні пояснення Голови Конституційного Суду України Шевчука С.В. та його відповіді на запитання членів Комісії.

Крім того, на засіданні Комісії 8 квітня 2019 року Шевчуку С.В. було запропоновано надати письмові пояснення з вказаних питань, на що він погодився і пообіцяв надати їх на наступне засідання, але на засіданні 11 квітня 2019 року заявив, що не буде надавати письмові пояснення по суті порушених питань. Свою відмову від надання Комісії письмових пояснень по суті порушених питань Шевчук С.В. підтвердив також на засіданні Комісії 15 квітня 2019 року, зазначивши, що вважає за доцільне обмежитись усними поясненнями.

Постійна комісія з питань регламенту та етики встановила таке.

1. 19 липня 2018 року Голова Конституційного Суду України Шевчук С.В. видав розпорядження № 103/1/2018-к/тр про призначення Георгія Арвеладзе на посаду радника Голови Конституційного Суду України Шевчука С.В. поза штатом без посилання на закон чи будь-який інший нормативно-правовий акт. Єдиною підставою для призначення у розпорядженні вказано заяву Г.Арвеладзе.

3 жовтня 2018 року Голова Конституційного Суду України Шевчук С.В. видав розпорядження № 88/1/2018-ОД, яким затвердив Положення про позаштатного радника Голови Конституційного Суду України на громадських засадах. При цьому у вказаному розпорядженні не вказано жодної нормативно-правової підстави для його видання. Крім того, Положення про позаштатного радника Голови Конституційного Суду України на громадських засадах не підписане керівником Секретаріату Конституційного Суду України (на оригіналі цього Положення його підпис відсутній), що ставить під сумнів наявність його як офіційного документа і вказує на неправомірність дій Голови Конституційного Суду України Шевчука С.В.

Вказаним Положенням передбачено: запровадження у Конституційному Суді України посади позаштатного радника Голови Конституційного Суду України, робота на якій здійснюється на громадських засадах (пункти 5, 6, 9, 11, 14); визначення правового статусу та умов його діяльності у Конституційному Суді України (пункт 1); можливість позаштатному раднику мати інше місце роботи, у т.ч. на постійній та оплатній основі (пункт 10); право позаштатного радника на безперешкодний доступ до адмінбудівлі (об'єкти) Конституційного Суду України та до інформації з обмеженим доступом, користуватися приміщеннями, засобами зв'язку, оргтехнікою Конституційного Суду України, брати участь у нарадах та інших заходах, що проводить Голова Суду, взаємодіяти з структурними підрозділами Секретаріату Конституційного Суду України та їх посадовими особами (пункти 11, 17, 18).

Однак ні Закон України «Про Конституційний Суд України», ні Регламент Конституційного Суду України, ні інші акти законодавства України не передбачають повноважень Голови Конституційного Суду України видавати розпорядчі акти щодо запровадження посад позаштатних радників Голови

Конституційного Суду України, які працюють у Конституційному Суді України, визначати їх права та обов'язки тощо.

1 листопада 2018 року Голова Конституційного Суду України Шевчук С.В. видав розпорядження № 130/1/2018-к/тр, яким звільнив Георгія Арвеладзе з посади радника Голови Конституційного Суду України Шевчука С.В. поза штатом.

7 грудня 2018 року Голова Конституційного Суду України Шевчук С.В. видав розпорядження № 135/1/2018-к/тр, яким призначив Синянського О.Г. на посаду позаштатного радника Голови Конституційного Суду України Шевчука С.В. на громадських засадах. Підставою для призначення у розпорядженні вказано розпорядження Голови Конституційного Суду України від 3 жовтня 2018 року № 88/1/2018-ОД «Про затвердження Положення про позаштатного радника Голови Конституційного Суду України на громадських засадах» та заяву Синянського О.Г.

17 січня 2019 року судді Конституційного Суду України Мельник М.І., Сас С.В., Сліденко І.Д. письмово звернулись до Голови Конституційного Суду України Шевчука С.В. (реєстр. № 21/327) з проханням розглянути питання щодо скасування розпорядження від 3 жовтня 2018 року № 88/1/2018-ОД «Про Положення про позаштатного радника Голови Конституційного Суду України на громадських засадах» та звільнення Синянського О.Г. з посади позаштатного радника Голови Конституційного Суду України на громадських засадах.

Натомість 1 лютого 2019 року Голова Конституційного Суду України Шевчук С.В. видав розпорядження № 12/1/2019-к/тр та № 13/1/2019-к/тр, якими призначив Чужмира М.А. та Лабоженка Д.Б. на посади позаштатних радників Голови Конституційного Суду України Шевчука С.В. Підставою для призначень у цих розпорядженнях вказано розпорядження Голови Конституційного Суду України від 3 жовтня 2018 року № 88/1/2018-ОД «Про затвердження Положення про позаштатного радника Голови Конституційного Суду України на громадських засадах» та заяви відповідно Чужмира М.А. та Лабоженка Д.Б.

8 лютого 2019 року судді Конституційного Суду України Сас С.В. та Сліденко І.Д. звернулись до Постійної комісії з питань бюджету та кадрів Конституційного Суду України (реєстр. № 21/880) з проханням розглянути на засіданні питання щодо законності розпорядження від 3 жовтня 2018 року № 88/1/2018-ОД «Про Положення про позаштатного радника Голови Конституційного Суду України на громадських засадах» та призначення позаштатних радників Голови Конституційного Суду України на громадських засадах.

28 лютого 2019 року Голова Конституційного Суду України Шевчук С.В. видав розпорядження № 19/1/2019-к/тр, яким призначив Нев'ядомського Д.В. на посаду позаштатного радника Голови Конституційного Суду України Шевчука С.В. Підставою для призначення у розпорядженні вказано розпорядження Голови Конституційного Суду України від 3 жовтня 2018 року № 88/1/2018-ОД «Про затвердження Положення про позаштатного радника

Голови Конституційного Суду України на громадських засадах» та заява Нев'ядомського Д.В.

20 березня 2019 року Постійна комісія з питань бюджету та кадрів Конституційного Суду України ухвалила рекомендувати Голові Конституційного Суду України Шевчуку С.В. невідкладно скликати засідання Конституційного Суду України з розгляду питання щодо скасування розпоряджень Голови Конституційного Суду України щодо затвердження Положення про позаштатного радника Голови Конституційного Суду України на громадських засадах та призначення на посади позаштатних радників Голови Конституційного Суду України, як таких, що не відповідають вимогам закону.

26 та 28 березня 2019 року при обговоренні питання про затвердження порядку денного засідань Конституційного Суду України суддя Конституційного Суду України Литвинов О.М. неодноразово ініціював включення до порядку денного цього питання. Однак головуєчий на засіданні Шевчук С.В. відмовлявся ставити вказане питання на голосування.

27 березня 2019 року Голова Конституційного Суду України Шевчук С.В. видав розпорядження № 22/1/2019-к/тр про увільнення Лабоженка Д.Б., Синяньського О.Г., Чужмира М.А. від обов'язків позаштатних радників Голови Конституційного Суду України Шевчука С.В. на громадських засадах.

1 квітня 2019 року Голова Конституційного Суду України Шевчук С.В. видав розпорядження № 23/1/2019-к/тр про увільнення Нев'ядомського Д.В. від обов'язків позаштатного радника Голови Конституційного Суду України Шевчука С.В. на громадських засадах.

1 квітня 2019 року Голова Конституційного Суду України Шевчук С.В. видав розпорядження № 39/1/2019-ОД про визнання таким, що втратило чинність, розпорядження Голови Конституційного Суду України від 3 жовтня 2018 року № 88/1/2018-ОД «Про затвердження Положення про позаштатного радника Голови Конституційного Суду України на громадських засадах.

У службовій записці заступника керівника Секретаріату – керівника Правового департаменту Секретаріату Конституційного Суду України Бурлая Є.В. «Щодо можливості запровадження інституту позаштатних радників суддів Конституційного Суду України» (до доручення від 18 лютого 2019 року № 21/1103) зазначається, зокрема, про те, що: Закон України «Про Конституційний Суд України» не містить положень, якими б урегулювалися питання створення та функціонування у суді інституту позаштатних радників; при вирішенні цього питання необхідно враховувати, що йдеться не про вільну форму взаємодії суддів та фахівців (позаштатних радників), до порад яких судді прислухатимуться, а про функціонування цих фахівців на відповідних посадах, які передбачають конкретний правовий статус таких осіб, для запровадження посад позаштатних радників у Конституційному Суді України потрібна правова основа, що зумовлює внесення відповідних змін до Закону України «Про Конституційний Суд України» або до законодавства про працю чи державну службу.

Аналіз вказаних матеріалів та положень чинного законодавства України дають підстави для висновку про те, що запровадження у Конституційному Суді України посад позаштатного радника Голови Конституційного Суду України на громадських засадах та призначення на такі посади не має під собою правових підстав. Жоден закон України чи інший нормативно-правовий акт не передбачає можливості запровадження у Конституційному Суді України такого інституту.

Незаконне запровадження Головою Конституційного Суду України Шевчуком С.В. посад позаштатних радників Голови Конституційного Суду України на громадських засадах та призначення на них вказаних осіб фактично призвело до незаконного створення паралельної організаційної системи забезпечення діяльності Голови Конституційного Суду України.

Законом України «Про Конституційний Суд України» (стаття 44) організаційне, аналітичне, юридичне, інформаційне та матеріально-технічне забезпечення діяльності Суду, забезпечення діяльності Голови Конституційного Суду України покладається на Секретаріат Конституційного Суду України. Натомість Положенням про позаштатного радника Голови Конституційного Суду України на громадських засадах, затвердженим Розпорядженням Голови Конституційного Суду України Шевчука С.В. від 3 жовтня 2018 року № 88/1/2018-0Д, було передбачено, що аналітичне, інформаційне та інше забезпечення діяльності Голови Суду здійснюють позаштатні радники Голови Конституційного Суду України на громадських засадах.

На практиці такі радники брали участь у нарадах та інших заходах за участю Голови Конституційного Суду України Шевчука С.В., виробленні йому пропозицій та рекомендацій, підготовці та оцінці проектів актів Голови Конституційного Суду України, мали доступ до документів, що містять інформацію з обмеженим доступом (у т.ч. до проектів рішень Конституційного Суду України), давали доручення керівникам структурних підрозділів та іншим працівникам Секретаріату Суду, чим фактично втручалися у їхню діяльність, що суперечить приписам частини другої статті 9 Закону України «Про державну службу».

Діяльність позаштатних радників Голови Конституційного Суду України Шевчука С.В. була пов'язана з матеріальними витратами за рахунок державних коштів, які виділяються на утримання Конституційного Суду України (вони були забезпечені робочими приміщеннями (місцями) у Конституційному Суді України, користувалися комп'ютерною та іншою технікою, зв'язком тощо).

За підрахунками Секретаріату Конституційного Суду України середні витрати на утримання у 2019 році одного робочого місця працівника Конституційного Суду України орієнтовно складають 4,4 тисячі гривень на один місяць або 52,4 тисячі гривень на рік (службова записка керівника Бухгалтерської служби Конституційного Суду України Зеленого О.Л. та службова записка керівника Секретаріату Конституційного Суду України Василькевича Я.І. від 19 березня 2019 року № 21/1883).

Загальний термін перебування вказаних осіб на посадах позаштатних радників Голови Конституційного Суду України Шевчука С.В. на громадських засадах складає 359 днів, у тому числі: Арвеладзе Г. – 105 днів, Синяньського О.Г. – 111 днів, Лабоженко Д.Б. – 55 днів, Чужмира М.А. – 55 днів, Нев'ядомського Д.В. – 33 дні.

Розмір витрат на діяльність позаштатних радників Голови Конституційного Суду України Шевчука С.В. на громадських засадах, а також правова оцінка їх здійснення мають бути з'ясовані у встановленому законом порядку.

Отже, видання Головою Конституційного Суду України Шевчуком С.В. розпорядження «Про затвердження Положення про позаштатного радника Голови Конституційного Суду України на громадських засадах» від 3 жовтня 2018 року № 88/1/2018-ОД, розпорядження «Про призначення Г.Арвеладзе» від 19 липня 2018 року № 103/1/2018-к/тр, розпорядження «Про призначення Синяньського О.Г.» від 7 грудня 2018 року № 135/1/2018-к, розпорядження «Про призначення Чужмира М.А.» від 1 лютого 2019 року № 12/1/2019-к/тр, розпорядження «Про призначення Лабоженка Д.Б.» від 1 лютого 2019 року № 13/1/2019-к/тр, розпорядження «Про призначення Нев'ядомського Д.В.» від 28 лютого 2019 року № 19/1/2019-к/тр. відбулися з перевищенням ним своїх посадових повноважень і з порушенням положень частини другої статті 19, статті 153 Конституції України, статей 2, 3, 33, 44 Закону України «Про Конституційний Суд України».

2. 25 березня 2019 року на веб-сайті Інтернет-видання «Страна.ua» було опубліковано інтерв'ю Голови Конституційного Суду України Шевчука С.В. російською мовою під назвою «Глава Конституционного суда Станислав Шевчук: «Я никогда не приведу к присяге президента, если выборы будут сфальсифицированы»».

У цьому інтерв'ю Голова Конституційного Суду України Шевчук С.В., зокрема, зазначив: «Согласно статье 104 Конституции Украины, председатель Конституционного Суда приводит новоизбранного президента к присяге в случае отсутствия обстоятельств, препятствующих этому. Но хочу отдельно сказать: я никогда не приведу к присяге президента, если выборы будут сфальсифицированы».

Вказані публічні висловлювання та твердження Голови Конституційного Суду України Шевчука С.В. зроблені за відсутності конституційно-правових підстав, не відповідають статусу судді і Голови Конституційного Суду України і за своїм змістом та спрямованістю є політичними.

Передусім, Голова Конституційного Суду України Шевчук С.В. викривив зміст положення статті 104 Конституції України, яким він обґрунтував своє твердження «я никогда не приведу к присяге президента, если выборы будут сфальсифицированы». Він зазначив, що «согласно статье 104 Конституции

України, председатель Конституционного Суда приводит новоизбранного президента к присяге в случае отсутствия обстоятельств, препятствующих этому».

Натомість вказана стаття Конституції України не містить наведених Шевчуком С.В. положень. Так, про участь Голови Конституційного Суду України у церемонії складання присяги новообраним Президентом України йдеться лише у частині другій статті 104 Конституції України, у якій сказано, що: «Приведення Президента України до присяги здійснює Голова Конституційного Суду України». У цій та інших конституційних нормах не йдеться про якісь застереження чи умови щодо приведення Президента України до присяги Головою Конституційного Суду України.

За змістом вказаних тверджень Голови Конституційного Суду України Шевчука С.В., начебто саме від нього залежить, набуде чи не набуде повноважень новообраний Президент України. Водночас ні Конституційний Суд України загалом, ні його Голова не мають жодного відношення та не наділені жодними повноваженнями щодо здійснення контролю за дотриманням закону у ході виборчого процесу, виявлення порушень виборчого законодавства та реагування на них, встановлення результатів виборів. Ці питання віднесені до компетенції виборчих комісій, правоохоронних органів та адміністративних судів і регламентуються відповідними законами, зокрема законами України «Про вибори Президента України», «Про Центральну виборчу комісію») та Кодексом адміністративного судочинства України.

Так, встановлення та офіційне оприлюднення результатів виборів Президента України здійснює Центральна виборча комісія (пункт 14 статті 18 Закону України «Про Центральну виборчу комісію»). Відповідно до статей 84 та 86 Закону України «Про вибори Президента України» Центральна виборча комісія на своєму засіданні на підставі протоколів окружних виборчих комісій встановлює та оприлюднює результати виборів Президента України із зазначенням у протоколі засідання прізвища, імені, по батькові обраного Президента України, його року народження, професії, посади (заняття), місця роботи, місця проживання, партійності, суб'єкта висування.

Рішення, дії або бездіяльність Центральної виборчої комісії щодо встановлення нею результатів виборів Президента оскаржуються до Верховного Суду (статті 22, 273 Кодексу адміністративного судочинства України).

Отже, Центральна виборча комісія та Верховний Суд є тими державними органами, які остаточно встановлюють результати виборів та визнають відповідного кандидата обраним Президентом України. Натомість ні Конституційний Суд України колегіально, ні його Голова одноособово не наділені повноваженнями якимось чином вирішувати вказані питання.

У процесі набуття особою повноважень Президента України Конституція України відводить Голові Конституційного Суду України формально-церемоніальну роль – привести до присяги новообраного Президента України. Тобто, Голова Конституційного Суду України вступає у цю процедуру лише

тоді, коли питання правомірності встановлення результатів виборів і юридичне визначення новообраного Президента України уже вирішені у порядку, визначеному Конституцією та законами України.

Голова Конституційного Суду України не може, керуючись якимись своїми суб'єктивними критеріями, політичними симпатіями, особистими бажаннями чи зобов'язаннями, визначати сфальсифіковані вибори чи ні та визначати на власний розсуд новообраного Президента України. Виявлення та реагування на порушення виборчого законодавства, офіційне встановлення результатів виборів та визначення новообраного Президента України є сферою компетентності та відповідальності інших суб'єктів влади, повноваження яких Голова Конституційного Суду України привласнити собі не може.

Своїми висловлюваннями Шевчук С.В. проігнорував конституційно-правові підстави складення присяги Українському народові новообраним Президентом України, а саме те, що присягу Українському народові складає особа, яка в порядку, встановленому Конституцією України та Законом України «Про вибори Президента України», обрана Президентом України (стаття 163 Регламенту Верховної Ради України).

Роль і функції Голови Конституційного Суду України у процедурі складення присяги новообраним Президентом України визначені Регламентом Верховної Ради України. Відповідно до статті 166 Регламенту Верховної Ради України Голова Конституційного Суду України запрошується для участі в урочистому засіданні Верховної Ради з приводу складення присяги новообраним Президентом України. Голова Конституційного Суду України запрошується головуючим на урочистому засіданні Верховної Ради України для приведення новообраного Президента України до присяги після оголошення результатів виборів Президента України головою Центральної виборчої комісії. Голова Конституційного Суду України повідомляє про виконання новообраним Президентом України всіх конституційних вимог щодо несумісності з посадою Президента України та відсутності інших обставин, що унеможливають складення ним присяги, запрошує до трибуни новообраного Президента України, вручає йому текст присяги Українському народові, визначений Конституцією України.

Тобто, навіть визначений Регламентом Верховної Ради України порядок складення присяги новообраним Президентом України чітко і однозначно вказує на те, що Голова Конституційного Суду України не має жодного відношення до встановлення чи оголошення результатів виборів.

Отже, публічним твердженням про те, що «я ніколи не приведу к присяге президента, если выборы будут сфальсифицированы», Голова Конституційного Суду України Шевчук С.В. фактично заявив про можливість невиконання свого конституційного обов'язку щодо приведення новообраного Президента України до присяги у зв'язку з нібито наявністю у нього повноважень самостійно визначати те, чи сфальсифіковані вибори, чи ні. Таке твердження могло бути сприйняте у суспільстві як можливість Голови

Конституційного Суду України блокувати ним волевиявлення Українського народу на виборах Президента України.

Вказане твердження Голови Конституційного Суду України Шевчука С.В. не має під собою конституційно-правових підстав і суперечить положенням частини другої статті 19, частини другої статті 104, частини другої статті 147, статті 153 Конституції України, статті 2, частини другої статті 11, частини першої статі 18, частини другої статті 33 Закону України «Про Конституційний Суд України», Закону України «Про вибори Президента України» та закону України «Про Центральну виборчу комісію».

Таке твердження не відповідає статусу Голови і судді Конституційного Суду України, оскільки по суті є політичною заявою і неправомірним втручанням у політичний процес. У такий спосіб Шевчук С.В. дискредитував посаду Голови Конституційного Суду України та завдав істотної шкоди авторитету Конституційного Суду України.

3. 6 червня 2018 року Конституційний Суд України надав Висновок у справі за конституційним зверненням Верховної Ради України про надання висновку щодо відповідності законопроекту про внесення змін до Конституції України (в частині скасування депутатської недоторканності) (реєстр. № 6773) вимогам статей 157 і 158 Конституції України.

16 червня 2018 року цей Висновок було опубліковано в газеті «Голос України», яка є офіційним друкованим виданням України. Опублікування у цьому офіційному друкованому виданні вказаного Висновку відбулося за письмовим зверненням Голови Конституційного Суду України Шевчука С.В. (лист від 8 червня 2018 р. № 1-9-16/1777). При цьому Голова Конституційного Суду України Шевчук С.В. допустив грубе порушення права суддів Конституційного Суду України на опублікування у офіційному друкованому виданні окремої думки судді разом з актом Суду.

Закон України «Про Конституційний Суд України» наділяє суддю Конституційного Суду України правом на висловлення окремої думки стосовно постановленого Судом акта (рішення, висновку, ухвали). Статтею 93 цього Закону передбачено, що суддя, який підписав рішення, висновок, ухвалу про відмову у відкритті провадження у справі або про закриття конституційного провадження, може викласти свою окрему думку в строки, встановлені Регламентом Конституційного Суду України.

Відповідно до § 74 Регламенту Конституційного Суду України суддя може викласти в письмовій формі свою окрему думку не пізніше дванадцятого робочого дня з дня ухвалення рішення, надання висновку, постановлення ухвали.

Згідно з частиною першою статті 94 Закону України «Про Конституційний Суд України» опублікування акта Суду разом з окремою думкою Судді здійснюється у «Віснику Конституційного Суду України» та інших офіційних друкованих виданнях України. Отже, цей Закон не допускає

можливості опублікування акта Конституційного Суду України без окремої думки судді за її наявності.

Право судді Конституційного Суду України на викладення окремої думки є складовою його статусу. Повноваження судді Конституційного Суду України та гарантії його діяльності не можуть бути обмежені навіть при введенні воєнного чи надзвичайного стану в Україні або в окремих її місцевостях (частина третя статті 18 Закону України «Про Конституційний Суд України»).

Опублікування вказаного Висновку в газеті «Голос України» відбулося до закінчення нормативно визначеного терміну для викладення окремої думки щодо нього. Цей термін спливав 22 червня 2018 року – до цієї дати судді Конституційного Суду України мали законодавчо визначену можливість на реалізацію права на викладення окремої думки щодо Висновку та її опублікування разом з ним.

Згідно із Законом України «Про Конституційний Суд України» опублікування Висновку в офіційних друкованих виданнях могло відбутися після спливу строку, відведеного на реалізацію суддями Конституційного Суду України права на викладення окремої думки. Тим більше, що під час голосування за Висновок на пленарному засіданні Великої палати Конституційного Суду України окремими суддями було заявлено про викладення щодо Висновку окремої думки. У нормативно визначений термін трьома суддями Конституційного Суду України (Мельником М.І., Сасом С.В., Сліденком І.Д.) було підготовлено окремі думки щодо Висновку.

Однак, не зважаючи на зазначені обставини, уже через день після надання Конституційним Судом України вказаного Висновку (ще до закінчення нормативно визначеного терміну для викладення окремої думки судді) Голова Конституційного Суду України Шевчук С.В. звернувся до головного редактора газети «Голос України» з листом про опублікування Висновку без окремих думок суддів щодо нього. Після виявлення цього факту Голова Конституційного Суду України Шевчук С.В. відмовився надати суддям відповідь на їхнє письмове звернення щодо обмеження їхнього права на офіційне оприлюднення окремої думки (реєстр. № 21/3454 від 6 липня 2018 р.).

Проігнорувавши право суддів Конституційного Суду України на опублікування окремої думки стосовно акта Суду, Голова Конституційного Суду України Шевчук С.В. грубо порушив вимоги частини другої статті 19 та статті 153 Конституції України, частин першої та третьої статті 18, частини другої статті 33, частини першої статі 93, частини першої статті 94 Закону України «Про Конституційний Суд України».

4. 15 лютого 2019 року суддям Конституційного Суду України було роздано сформований Головою Конституційного Суду України Шевчуком С.В. порядок денний засідання Суду на 19 лютого 2019 року. У цей же день відповідно до пункту 2 частини третьої статті 42 Закону України «Про Конституційний Суд України» на офіційному веб-сайті Суду було оприлюднено повідомлення про цей порядок денний. До порядку денного

засідання Великої палати Конституційного Суду України на 19 лютого 2019 року було включено розгляд питання щодо відкриття конституційного провадження у справі за конституційним поданням 49 народних депутатів України щодо конституційності Постанови Верховної Ради України «Про схвалення пропозицій щодо застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)» (справа № 1-387/2018, суддя-доповідач Гультай М.М.).

18 лютого 2019 року суддям Конституційного Суду України було роздано на заміну новий порядок денний засідання Великої палати Конституційного Суду України на 19 лютого 2019 року, у якому питання про розгляд вказаної справи вже було відсутнє. Зранку 19 лютого 2019 року суддям було роздано на заміну порядок денний засідання Великої палати Конституційного Суду України на 19 лютого 2019 року, до якого питання про розгляд вказаної справи було включено знову.

За інформацією заступника Голови Конституційного Суду України Тупицького О.М., який 18–21 лютого 2019 року виконував обов'язки Голови Суду у зв'язку з перебуванням Шевчука С.В. у м. Мадрид (Іспанія), виключення з порядку денного засідання Суду на 19 лютого 2019 року питання про розгляд справи № 1-387/2018 відбулося за усною вказівкою Голови Конституційного Суду України Шевчука С.В. Виходячи з того, що справа була належним чином підготовлена до розгляду, а її зняття з розгляду було безпідставним, виконуючий обов'язки Голови Суду Тупицький О.М. вранці 19 лютого 2019 року дав доручення включити питання про її розгляд до проекту порядку денного засідання Великої палати Конституційного Суду України на цей день.

Про це Тупицький О.М. поінформував суддів 19 лютого 2019 року при обговоренні та затвердженні порядку денного засідань Конституційного Суду України.

Тоді ж суддя-доповідач у справі № 1-387/2018 Гультай М.М. повідомив суддям, що приблизно о 9 годині ранку йому із-за кордону зателефонував Голова Конституційного Суду України Шевчук С.В. і «дав настанову -- не розглядати цю справу». Крім того, він попросив його передати це також заступнику Голови Суду Тупицькому О.М.

Таким чином Шевчук С.В. здійснив неправомірне втручання у діяльність судді-доповідача з тим, щоб перешкодити виконанню ним своїх обов'язків – доповісти на запланованому засіданні Суду матеріали справи та виконати інші процесуальні дії щодо розгляду справи та постановлення у ній рішення.

На неправомірність дій Шевчука С.В. вказує те, що він:

1) безпідставно, зловживаючи посадовим становищем, виключив з порядку денного засідання Суду підготовлене питання з розгляду конкретної справи;

2) домагався зняття цієї справи з розгляду тоді, коли він не був на роботі, а офіційно обов'язки Голови Суду виконував заступник Голови Суду;

3) пред'явив незаконну вимогу до судді-доповідача – не розглядати цю справу.

Своїми діям Шевчук С.В. фактично здійснив перешкодження розгляду цієї справи в порядку, встановленому Законом України «Про Конституційний Суд України».

Частиною другою статті 147 Конституції України передбачено, що діяльність Конституційного Суду України ґрунтується, зокрема, на принципі незалежності. Незалежність судді Конституційного Суду України гарантується Конституцією і законами України; вплив на суддю Конституційного Суду України у будь-який спосіб забороняється (частини перша та друга статті 149 Конституції України).

Посада Голови Конституційного Суду України передбачає виконання відповідних адміністративних повноважень з організації діяльності Суду та здійснення представницьких функцій і не надає повноважень втручатися діяльність суддів чи здійснювати на них будь-який вплив. Судді Конституційного Суду України не підпорядковуються Голові Конституційного Суду України, а загальне керівництво ним організацією роботи Суду має здійснюватися з урахуванням суворого дотримання принципу незалежності суддів.

Отже, діючи у вказаний спосіб, Голова Конституційного Суду України Шевчук С.В. допустив порушення вимог частини другої статті 19, частини другої статті 147, частин першої та другої статті 149, статті 153 Конституції України, частини першої статті 2, частини третьої статті 18, частин першої та другої статті 24 Закону України «Про Конституційний Суд України».

Посада Голови Конституційного Суду України є адміністративною посадою у Конституційному Суді України (частини друга та четверта статті 26 Закону України «Про Конституційний Суд України»). Посаду Голови Конституційного Суду України може обіймати лише діючий суддя Конституційного Суду України (частина восьма статті 148 Конституції України, частина четверта статті 33 Закону України «Про Конституційний Суд України»). Отже, статус Голови Конституційного Суду України є невіддільним від статусу судді Конституційного Суду України – Голова Суду є суддею, який виконує адміністративні повноваження. Конституція України та Закон України «Про Конституційний Суд України» також встановлюють єдині для всіх суддів підстави для звільнення з посади судді Конституційного Суду України, незалежно від того, чи перебувають вони на адміністративних посадах у Суді.

Допущені суддею і Головою Конституційного Суду України Шевчуком С.В. порушення Конституції та законів України, а саме видання незаконних розпоряджень, політизація діяльності Конституційного Суду України та його Голови, ігнорування прав суддів, порушення конституційних гарантій незалежності суддів, неправомірне втручання у діяльність Конституційного Суду України та його суддів вказують на вчинення ним істотного дисциплінарного проступку, грубе та систематичне нехтування своїх

обов'язків, що є несумісним зі статусом судді Конституційного Суду України та виявило його невідповідність займаній посаді.

У вказаних діях Голови Конституційного Суду України Шевчука С.В. також вбачаються ознаки кримінальних правопорушень, зокрема зловживання службовим становищем, нецільового використання бюджетних коштів та втручання у діяльність судді, з'ясування яких не входить до компетенції Постійної комісії з питань регламенту та етики Конституційного Суду України та які підлягають перевірці у встановленому законом порядку.

Враховуючи викладене та керуючись частиною другою статті 149¹ Конституції України, на підставі статті 21 Закону України «Про Конституційний Суд України» та § 13 Регламенту Конституційного Суду України, Постійна комісія з питань регламенту та етики Конституційного Суду України

дійшла висновку

про наявність підстав для звільнення Шевчука Станіслава Володимировича з посади судді Конституційного Суду України у зв'язку з вчиненням ним істотного дисциплінарного проступку, грубим та систематичним нехтуванням своїми обов'язками, що є несумісним зі статусом судді Конституційного Суду України та виявило його невідповідність займаній посаді.

Результати голосування щодо ухвалення рішення Постійної комісії з питань регламенту та етики Конституційного Суду України про надання Висновку (Протокол від 17 квітня 2019 року)

Члени Постійної комісії з питань
регламенту та етики Конституційного
Суду України

Гультай М.М.

Касмінін О.В.

Лемак В.В.

Мойсик В.Р.

Сас С.В.

Сліденко І.Д.

Тупицький О.М.